

David Jaroš: Tramping v Plzeňském kraji (1918-1989)

Diplomová práce.

Ústav historických věd Fakulty filosofické University Pardubice, Pardubice
2022.

Posudek vedoucího práce

Tramping, jenž byl v českém (československém) prostředí ve 20. století dosti významným prvkem, v posledních letech přitahuje pozornost historiků. Vzniklo několik rozsáhlých prací na celostátní úrovni, byly pořádány výstavy, ale téma stále není zcela vyčerpáno. To dokládají pokusy o zpracování tohoto fenomenu v rámci regionálním, do kteréžto skupiny se řadí i předkládaná diplomová práce.

V úvodu autor hodnotí fenomén trampingu v českém prostoru, jeho kořeny a důvody. Stanovuje cíl práce, jímž je rozebrat podmínky, z nichž tramping vyrostl, ukázat jeho svébytnost a různorodost, poté se zaměřit na oblast dnešního Plzeňského kraje. Je zde také položeno několik základních otázek, na něž v práci hledá odpovědi, a zdůvodněno časové rozmezí, jež umožňuje sledovat vývoj v delším čase. Dále zde autor uvádí zdroje, s nimiž především pracoval, jedná se o archivní prameny, soukromé sbírky, periodika, samizdatové texty a prameny osobní povahy, především trampské deníky a také kroniky osad. Důležitým zdrojem se staly rozhovory s trampy a dotazníkové šetření mezi nimi a dále internetové zdroje, již nějakou dobu také trampy využíváné.

Následuje kapitola věnovaná pramenům a literatuře (číslování by mělo začít již od úvodu, ne od této kapitoly). Autor pracoval s velkým množstvím knih, jež zde stručně zhodnotil, s prameny úřední povahy, mj. obecními kronikami, všiml si i musejních výstav a jejich katalogů, prací s celostátním i regionálním záběrem, i když není vždy zaměřen na Plzeňsko. Pozornosti se dostalo také periodikům, která na svých stranách věnovala trampům pozornost. Další kapitola se týká metodologie, autor uvádí i základní literaturu k jednotlivým postupům a shrnuje vlastní zkušenosti např. s dotazníky a jejich vyhodnocováním. Definiuje také pojmy, což má v souvislosti s daným tématem a jeho výzkumem velký význam – tramping jako takový, osada, camp, šerif, subkultura, hnutí atd.

Následuje výklad dějin trampingu v Českých zemích v obecné rovině, spojitost se zahraniční dobrodružnou literaturou, skautingem. Významnou úlohu hrála trampská „moda“, trampské rituály, symbolika ohně, potlachu apod. Čtvrtá kapitola je věnována nesnadné otázce identity trampů, neboť i mezi nimi samotnými v tomto ohledu vládly rozpory. Svoji úlohu mohla hrát a hrála politika – na jedné straně příklon k určitému směru, boj úřadů – establishmentu – proti trampům, na straně druhé – hlavně v druhé polovině 20. století – odklon od politiky, útěk do přírody. Zajímavé jsou sportovní činnosti trampů a také genderový pohled, vliv praktického života (škola, zaměstnání, rodina, věk) na tramskou činnost. Po tomto zevrubném obecnějším úvodu v páté kapitole začíná vlastní jádro

práce, totiž zaměření na Plzeňský kraj. Autor zde opět staví na obecnějších pojmech, jako například chápání užšího i širšího prostoru u trampů, v němž se zrcadlilo mimo jiné nazývání osad exotickými jmény, dále do této kategorie spadá hospoda, nádraží, osada nebo jiný cíl výpravy trampa. Zde autor shromáždil mnoho zajímavých údajů o vzniku campů, osad, výběru místa, případně pronájmu, spolupráce trampů s místním obyvatelstvem, postupným vývojem některých osad v chatové kolonie, kam jezdili již usazení trampové s rodinami. Autor nevynechal ani typologii trampských staveb a pokusil se sestavit co nejúplnější přehled osad na Plzeňsku, aniž by přesně prozrazoval jejich umístění. Zajímavá je poznámka o německých osadách, jichž ovšem bylo ve srovnání s českými mnohem méně, spíše to byly výjimky.

Významným prvkem trampského hnutí byl jeho vztah k „většinové“ společnosti, jímž se zabývá kapitola 6. Text je zde časově rozdělen, protože výše zmíněné vztahy se průběžně měnily. Autor zde využívá jak pramenů úřední povahy, tak trampských, zachycujících konkrétní zkušenosti, kladné i záporné. Jsou zde zachyceny i kulturní souvislosti, mj. vydávání trampských časopisů, hudební vystoupení apod. Potíže v době normalisace vedly místy až ke střetům s StB. Nové poměry do trampingu přinesla pak doba po roce 1989. Uvolnění s sebou neslo také mnoho nových možností zábavy, jež mladou generaci od trampování svých rodičů odvádějí.

Práce je zakončena obsáhlým, ale věcným shrnujícím závěrem, přílohu tvoří zajímavé tabulky a grafy, názorně dokreslující autorův výzkum. V některých případech by asi měl být podrobněji popsán zkoumaný vzorek respondentů. Zajímavé jsou mapy ukazující hrubé rozložení trampských campů a osad a samozřejmě i fotografie z různých období.

Formální náležitosti práce jsou v pořádku, písemný projev posluchače je na velmi dobré úrovni, přehlédl jen ojedinělé chyby, např. v interpunkci.

Cíl diplomové práce byl splněn, autor ukázal, že tramping je velmi zajímavý prvek, stal se předmětem výzkumu nejen historiků, ale i sociologů a dokonce i archeologů. Práce je obsáhlá, pečlivě připravená. Jedinou výtkou je, že místy by kapitoly a podkapitoly mohly být trochu jinak uspořádány co do posloupnosti, ale to je maličkost. Domnívám se, že tato diplomová práce by po drobných úpravách mohla být – vzhledem k regionálnímu zaměření spíše na Plzeňsku – publikována.

Práci Davida Jaroše doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně – A.**

Berlín 10. května 2022

doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D.

